

РЕШЕНИЕ

Номер 1488

22.10.2020 г.

Град София

В ИМЕТО НА НАРОДА

Апелативен съд - София

11-ти търговски

На 12.10.2020 година в публично заседание в следния състав:

Председател:	Бистра Николова
Членове:	Тодор Тодоров
	Милен Василев

като разгледа докладваното от Милен Василев Въззивно търговско дело № 20201001002290 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба от 15.06.2020 г. на ищеца Национална агенция за приходите срещу решението от 13.04.2020 г. по т.д. № 1582/2019 г. на Софийския градски съд, VI-1 състав, с което са отхвърлени предявените срещу „Аринар“ ЕООД /в несъстоятелност/ искове по чл. 694, ал. 2, т. 1 ТЗ за установяване съществуването на неприетите публични държавни вземания в общ размер на 10 148 лв., от които: 1) 2 578,16 лв. – за данъци върху доходите на физическите лица, дължими върху изплатените възнаграждения на синдика за периода м. 04.2014 г. – м. 07.2016 г., както и 977,15 лв. – законните лихви за забава върху същите суми за период от падежа на съответната главница до 19.02.2019 г.; и 2) 4 987,39 лв. – за задължителни осигурителни вноски, дължими за изплатените възнаграждения на синдика за периода м. 04.2015 г. – м. 04.2017 г., както и 1 605,30 лв. – законните лихви за забава върху същите суми за период от падежа на съответната главница до 19.02.2019 г.

В жалбата се твърди, че неправилно СГС е приел, че претендираните вземания за главници са недължими, тъй като са погасени чрез извършени плащания. Сочи се, че неправилно СГС е приел, че разпоредбите на чл. 169, ал. 4 и 5 ДОПК не следва да се прилагат за процесните публични вземания, тъй като те са възникнали след откриване на производството по несъстоятелност и за тях се прилага режима на плащане по чл. 639 и чл. 722 ТЗ. Поддържа се, че по арг. от чл. 722, ал. 3 ТЗ всички доброволно платени или разпредели суми за публични вземания от един ред се изплащат от синдика общо на НАП, а след това подлежат на разпределение от НАП по реда на ДОПК по конкретни пера, за което НАП уведомява съда по несъстоятелност.

Предвид изложеното жалбоподателят моли въззивния съд да отмени обжалвания съдебен акт и да уважи предявените искове, както и да му присъди направените разноски по делото, вкл. и юрисконсултско възнаграждение.

Въззиваемият „Аринар“ ЕООД /в несъстоятелност/ – ответник по иска – редовно призован по реда на чл. 50, ал. 2 ГПК не взема становище по жалбата.

Синдикът на „Аринар“ ЕООД /в несъстоятелност/, участващ в производството на осн. чл. 694, ал. 4 ТЗ, редовно уведомен, не взема становище по жалбата.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 от ГПК във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и е допустима, а разгледана по същество е **неоснователна**.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. Същото е и правилно, като въззивният състав споделя мотивите му, поради което и на осн. чл. 272 ГПК препраща към същите. В допълнение и във връзка с оплакванията в жалбата следва да се посочи и следното:

- Макар спорът по делото да се съсредоточава върху това дали са погасени процесните публични вземания, въззивният съд намира, че преди това следва да се обърне внимание на въпроса дали те въобще са възникнали в тежест на ответника „Аринар“ ЕООД, спрямо когото е открито производство по несъстоятелност с решение от **01.2014 г.** по т.д. № 4554/2012 г. на СГС, като е назначен синдик. На този въпрос следва да се даде отрицателен отговор по следните съображения:

Процесните неприети вземания на държавата, представлявана от НАП, са допълнително предявени с молба от 12.04.2019 г., в която вземанията са описани като дължими данъци върху доходите на физическите лица и задължителни осигурителни вноски за посочени периоди по посочени декларации, подадени от синдика. Ищецът не е посочил за кои физически лица се отнасят тези публични задължения, но по делото не е спорно, че те са начислени върху изплатени възнаграждения на синдика за съответните периоди – тази фактическа констатация се съдържа в мотивите на обжалваното решение и тя не е оспорена във въззивната жалба, поради което и с оглед чл. 269, изр. 2 ГПК е извън обхвата на въззивен контрол, доколкото се касае до факт, а не до правоприложение.

Ответното дружество обаче не се явява нито данъчно задължено лице за така изплатените възнаграждения на синдика, нито негов осигурител. Придобиването качеството „синдик“ е последица от осъществяването на фактически състав, включващ заповедта на министъра на правосъдието, с която се дава право за упражняване на публичните функции, и акта на съда по несъстоятелността за назначаване. Според естеството на своите функции синдикът има дуалистична правна природа^[1]: 1) от една страна, той е публичен орган на производството по несъстоятелност – частно лице, на което е възложено осъществяването на публични функции по администриране на производството и по принудителното изпълнение върху имуществото на

несъстоятелния длъжник; и 2) от друга страна, той е лице, на което срещу заплащане е възложено управлението на чуждо имущество – това на несъстоятелния длъжник, в интерес на запазването, охраняването и попълването на масата на несъстоятелността. Следователно, синдикът е публично овластено лице, на което е възложено от съда администрирането на производството и управлението на чуждо предприятие срещу възнаграждение. Функциите на синдика, вкл. управителните и представителните спрямо длъжника, не възникват от пряко правоотношение с длъжника, а от акт на публично овластяване. Длъжникът не е работодател или възложител на синдика. Това дава отражение и на данъчния и осигурителен статус на лицето, назначено за синдик.

В ЗДДФЛ е предвидено, че получателят на съответния доход е данъчно задължено лице за подоходните данъци по този закон, но режимът на внасянето е различен в зависимост от вида на дохода: **1)** за част от доходите, а именно – тези удържани при източника, законът предвижда, че се удържат и внасят фактически в бюджета от платеща на дохода от името на получателя /от работодателя за доходи от трудови правоотношения – чл. 42, ал. 5 ЗДДФЛ; от платеща на други доходи, ако е предприятие или самоосигуряващо се лице – чл. 43, ал. 4, чл. 44, ал. 4 и чл. 44а, ал. 2 ЗДДФЛ; и **2)** за останалите доходи – внасят се от самото данъчно задължено лице. По отношение на задължителното осигуряване в КСО са разграничени два режима: **1)** осигуряване чрез осигурители по смисъла на чл. 5, ал. 1 КСО /лица, които имат задължение по закон да внасят осигурителни вноски за други физически лица/, които внасят фактически вноските /чл. 7, ал. 1 и 6 КСО/, като последните могат да бъдат или изцяло за тяхна сметка /чл. 6, ал. 5 КСО/ или частично за тяхна сметка и частично за сметка на осигуреното лице в определено съотношение /чл. 6, ал. 3; и **2)** самоосигуряване – осигуреното лице е длъжно само да внася осигурителни вноски за своя сметка /чл. 7, ал. 4 КСО/.

От горния преглед е видно, че както по ЗДДФЛ, така и по КСО може да има юридически длъжник на съответното публично вземане и лице, което не е такъв, но дължи извършването на касовата работа по удържане и внасяне на съответното публично задължение. Юридически длъжник на данъците по ЗДДФЛ спрямо държавата е винаги получателят на съответния доход, но фактически платец може да е и платецът на дохода. Юридически длъжник и фактически платец на осигурителните вноски може да е осигуреното лице /при самоосигуряване/, а в останалите случаи фактически платец е осигурителят, който може да бъде и юридически длъжник за цялата или за част от вноската, като останалата се дължи от осигуреното лице. Държавата може да търси принудително събиране на неплатените публични вземания от лицето, което е длъжно да ги внася, без значение дали то е юридически длъжник или само фактически платец, на когото законът възлага удържането и внасянето. Това следва от разпоредбата на чл. 176 ДОПК, според която когато по силата на закон публичното вземане се удържа и внася от трето лице, различно от длъжника, правилата на този кодекс по отношение на длъжника се прилагат и по отношение на третото лице, а *когато третото задължено лице не е удържало или не е внесло публичното задължение, то отговаря солидарно за него*. Следователно, в тази хипотеза фактическият платец се превръща в солидарен юридически длъжник на публичното вземане, което може да бъде събрано принудително от него, вкл. и по реда на универсалното принудително изпълнение – производство по несъстоятелност. В конкретния случай обаче „Аринар“ ЕООД /в несъстоятелност/ не се явява нито първоначален, нито солидарен юридически длъжник на предявените от НАП процесни вземания, представляващи подоходни данъци и осигурителни

вноски върху изплатени на синдика възнаграждения.

Несъстоятелното дружество не е юридически длъжник на приходните данъци, тъй като такъв може да е само физическото лице – получател на дохода, т.е. изпълняващото функциите на синдик. Дружеството не би могло да се разглежда и като платец на дохода, който служебно е длъжен да удържа и внася данъка, независимо, че е предприятие. Както бе посочено по-горе, такъв може да бъде само работодателя за доходи от трудови правоотношения или платец на други доходи, ако е предприятие или самоосигуряващо се лице – чл. 43, ал. 4, чл. 44, ал. 4 и чл. 44а, ал. 2 ЗДДФЛ. Безспорно, между длъжника и синдика не възниква трудово правоотношение, поради което първата алтернатива не е налице. Не е налице и втората алтернатива, тъй като тя предполага наличието на друго гражданско правоотношение между същите лица, въз основа на което да е извършено плащането. Такова също липсва. Синдикът изпълнява функциите си по публично правоотношение, възникнало от съдебния акт за назначение, а не по гражданско мандатно възмездно правоотношение с длъжника. Правомощията му да управлява и представлява длъжника също произтичат от публичното правоотношение и от закона.

Възнаграждението на синдика по принцип се изплаща от средства от масата на несъстоятелността, но в някои от случаите – от предварително авансирани от кредиторите средства по чл. 629б ТЗ. И в двете хипотези възнаграждението се изплаща след разрешение на съда по несъстоятелността /чл. 658, ал. 1, т. 9 ТЗ/ чрез разпоредително действие на самия синдик с откритата на негово име специална разплащателна сметка ежесечно или след одобряване на разпределение по реда на чл. 729 ТЗ. Няма никакво съмнение, че в хипотезата на предварително авансирани средства по чл. 629б ТЗ платец на това възнаграждение не е несъстоятелният длъжник, доколкото тези средства не произхождат от неговото имущество. Същият не би могъл да се определи като платец и в първата хипотеза – когато възнаграждението се изплаща от средства от масата на несъстоятелността, доколкото самото изплащане е в резултат на принудително изпълнение върху тези средства от орган по изпълнението и то в негова полза. И в двете хипотези правното положение на синдика е аналогично на частен съдебен изпълнител – както за принудително събраните такси по изпълнението длъжникът не може да се разглежда като платец на дохода на ЧСИ, за да дължи внасяне на приходния данък или осигурителните вноски, така също и по отношение на възнаграждението на синдика. Ето защо длъжникът не е трето задължено лице по смисъла на чл. 176 ДОПК за внасянето на данъка по ЗДДФЛ, дължим върху възнаграждението на синдика, поради което не може и да носи солидарна отговорност за този данък. Синдикът сам дължи внасяне на дължимия данък върху получените възнаграждения.

По аналогични съображения несъстоятелният длъжник не би могъл да бъде такъв длъжник и за осигурителните вноски върху възнагражденията на синдика. Между длъжника и синдика не съществуват правоотношения, обосноваващи възникването на качеството „осигурител“ за длъжника спрямо синдика по смисъла на чл. 4, ал. 1 КСО. По-специално, длъжникът не се явява „възложител“ на синдика – не е лице, за което синдикът работи без трудово правоотношение по смисъла на чл. 7, ал. 6 КСО. Синдикът е „самоосигуряващо се лице“ по смисъла на чл. 5, ал. 2 КСО и сам дължи внасяне на задължителните осигурителни вноски.

Ето защо ответникът „Аринар“ ЕООД /в несъстоятелност/ нито като главен, нито като солидарен длъжник, дължи на държавата процесните публични вземания, поради което те не подлежат на събиране в производството по несъстоятелност, открито срещу него.

- Независимо от горното, дори и да се приемат за дължими от ответника процесните публични вземания, то следва да се споделят изложените от СГС съображения относно тяхното погасяване. Не е спорно, че за същите публични вземания са били преведени от синдика суми по банков път при изплащане на съответните възнаграждения на синдика. Спорното е дали тези плащания са погасили процесните вземания или са погасили най-старите вземания от същия вид съобразно чл. 169, ал. 5 ДОПК.

Ищецът НАП твърди, че тези плащания са погасили дължими по-стари публични вземания, вече включени в списъците на приети вземания в настоящото производство по несъстоятелност. Въззивният съд не споделя тези доводи. Публични вземания, които са възникнали преди откриване на производството по несъстоятелност, подлежат на удовлетворяване само по реда на чл. 722 ТЗ или по реда на изключението по чл. 193, ал. 1 ДОПК /каквото не се твърди в случая/. Публични вземания, които са възникнали след откриването на производството по несъстоятелност могат да се удовлетворят и чрез плащане на падежа по реда на чл. 639 ТЗ. Разпоредбите на чл. 639 и чл. 722 ТЗ са специални и дерогиращи общата разпоредба на чл. 169, ал. 5 ДОПК. Ако се допусне спрямо плащания по реда на чл. 639 ТЗ да се прилага чл. 169, ал. 5 ДОПК, би се достигнало до недопустим резултат – до удовлетворяване на приети стари публични вземания в нарушение на реда на чл. 722 ТЗ и в ущърб на останалите кредитори на длъжника. Ето защо при плащане по чл. 639 ТЗ синдикът, като представител на длъжника, има правото да посочи кое конкретно задължение плаща, включително и по отношение на публичните задължения. В тази хипотеза не се прилага чл. 169, ал. 5 ДОПК. Такъв именно е и настоящия случай, поради което процесните публични вземания се явяват изцяло погасени чрез плащане по реда на чл. 639 ТЗ.

При това положение исковете са изцяло неоснователни.

Поради съвпадането на крайните изводи на въззивния съд с тези на първоинстанционния съд по отношение на предявените иски въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение като неоснователна, а обжалваното с нея решение – потвърдено.

Ответникът не е претендирал присъждане на разноски за въззивното производство.

Въпреки разпоредбата на чл. 694, ал. 7 ТЗ ищецът не следва да бъде осъждан да заплати държавната такса за въззивното обжалване, предвид нормата на чл. 84, т. 1 ГПК.

Така мотивиран Софийският апелативен съд,

[\[1\]](#) вж. по-подробно Н. М., „Синдикът в производството по несъстоятелност по ТЗ“, изд.2016 г., стр. 54 – 67.

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решението от 13.04.2020 г. по т.д. № 1582/2019 г. на Софийския градски съд, VI-1 състав.

Решението не подлежи на обжалване .

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____